

DZIEJE

PL ISSN 0419-8824

NAJNOWSZE

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK

POŚWIĘCONY

HISTORII

XX WIEKU

1-4-1982

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik XIV

1982

1-4

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK · ŁÓDŹ
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

1983

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Bartnicki, Jan Borkowski, Andrzej Czarnik, Marian Marek Drozdowski, Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Eugeniusz Duraczyński, Hanna Jędruszczak, Piotr Łossowski, Waldemar Michowicz, Jan Molenda, Stanisław Sierpowski, Henryk Siabek, Witold Stankiewicz, Jan Tomicki, Roman Waśniowski, Wojciech Wrzesiński, Janusz Żarnowski

REDAKTOR

Czesław Madajczyk

SEKRETARZ

Stanisława Lewandowska

Adres Redakcji

Instytut Historii PAN

Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31-02-61

SPIS TREŚCI

Iwo Werschler — Federalizm i prometeizm w poglądach oraz działalności Tadeusza Hołównki	3
Gabriele Turi — Faszyzm włoski a intelektualiści podczas drugiej wojny światowej	25
Czesław Madajczyk, Ryszard Torzecki — Świat kultury i nauki Lwowa (1936—1941)	47
Janusz Stefanowicz — Zimna wojna — ekstrapolacja zwycięstwa?	65
Krystyna Kersten — Społeczeństwo polskie i władza ludowa w latach 1944—1947	77

DYSKUSJE I POLEMIKI

Jan Borkowski — Piłsudczykowska koncepcja państwa	93
Jan Szczepański — Niektóre aspekty funkcjonowania państwa podziemnego	125

MATERIAŁY

Wybór korespondencji Józefa Hallera (1918—1940) — Maciej L. Jagórra, Krzysztof Sikorski	139
Niemieckie plany sanacji gospodarczej Polski w 1926 r. w dokumentach niemieckich — Henryk Korczyk	177
Pierwszych osiem dni w Polsce. Podróż gauleitera Forstera (maj 1938) — Alicja Chajęcka	199
Dramat płk. Janusza Albrechta — Krzysztof Kunert, Halina Zakrzewska	215

PRZEGLĄDY BADAŃ

Polskie i zachodniemieckie prace dotyczące rewizjonistycznej propagandy Niemiec oraz kontrpropagandy polskiej (1918—1939) — Marek Andrzejewski	257
--	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Z badań nad polityką narodowościową w Polsce międzywojennej — Ryszard Torzecki	269
Dzieje Uniwersytetu Warszawskiego 1807—1915 — Janina Żurawicka	284
B. Radlak, Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy w latach 1893—1904 — Jarosław Paskudzki	287
S. Fita, Pokolenie Szkoły Głównej — Janina Żurawicka	289
Wychodźstwo a kraj — Halina Janowska	293
N. I. Lebediew, SSSR w mirowej polityce 1917—1980 — Wojciech Materski	299
Istoria faszizmu w Zapadnoj Jewropie — Marek Maciejewski	303
G. Juhász, Hungarian Foreign Policy 1919—1945 — Henryk Batowski	306

H. A. Jacobson, Karl Haushofer. Leben und Werk — Anna Wolff-Pa- węska —	311
W. Gastpary, Protestantyzm w Polsce w okresie dwóch wojen światowych 1914—1939 — Tadeusz Stegner	315
Kai von Jena, Polnische Ostpolitik nach dem Ersten Weltkrieg. Das Problem der Beziehungen zu Sowjetrussland nach dem Rigaer Frieden von 1921 — Andrzej Skrzypek	319
G. B. Infield, Leni Riefenstahl et 3e Reich. Cinéma et idéologie 1930—1946 — Marek Andrzejewski	321
B. Łyczko-Grodzicka, Dyplomacja polska a Ententa Bałkańska 1933-1936 — Piotr Łossowski	324
R. Zepkaite, Diplomatiija imperializmo tarnyboje. Lietuvos ir Lenkijos saa- tykiai 1918—1939 — Piotr Łossowski	327
M. Zgórnjak, Sytuacja militarna Europy w okresie kryzysu politycznego 1938 — Edward Mulak	331
The Fateful Choice. Japan's Advance into Southeast Asia 1939—1941 — Ewa Toczek	335
P. Grudziński, Przyszłość Europy w koncepcjach Franklina D. Roosevelta (1933—1945) — Zdzisław A. Derwiński	339
S. Parzymies, Polityka śródziemnomorska państw Maghrebu — Lidia Milka	342
R. Juszkiewicz, Gmina Szczepkowo Borowe (Janowiec Kościelny) w latach 1939—1945 — Zdzisław A. Derwiński	347
S. Westphal, Der Deutsche Generalstab auf der Anklagebank. Nurnberg 1945—1948 — Marek Sokołowski	350
S. T. Bębenek, Myślenie o przyszłości — Zbysław Rykowski, Wies- ław Władyka	354
H. Polak, Szkolnictwo i oświata polska w Wolnym Mieście Gdańsku 1920— 1939 — Marek Andrzejewski	357

ZYCIE NAUKOWE

Z prac Komisji Historii II Wojny Światowej	
Problemy badań nad II wojną światową — Karol Jonca	361
Sprawozdanie z obrad Komisji — Janina Kaźmierska	366
Z prac Polskiego Towarzystwa Historycznego	368
Historiografia powojenna w dziejach XX wieku — Marek Ney- -Krwawicz	368
Wrzesień 1939 roku na Zamojszczyźnie — Marek Ney-Krwawicz, Zbigniew Wawer	370
Państwa bałkańskie w polityce imperializmu niemieckiego 1871—1945 — Tomasz Schramm	373
Nowe badania na temat Ligi Narodów — Stanisław Sierpowski	375
Symposium poświęcone dziejom kultury politycznej w Polsce od schyłku XIX wieku po rok 1939 — Marek Stażewski	377
25 rocznica Wielkiego Października — Andrzej Małkiewicz	381
Międzynarodowy Komitet Historii II Wojny Światowej i jego działalność — Janina Kaźmierska	383
Międzynarodowe kolokwium na temat przechwycenia władzy przez narodo- wych socjalistów — Włodzimierz Borodziej	385
Nowa inicjatywa badawcza — R. W.	389

LISTY DO REDAKCJI

W sprawie sprostowań i uzupełnień do schematu organizacyjnego SZP— —ZWZ—AK — Jerzy Węgierski	391
---	-----

СОДЕРЖАНИЕ

Иво Вершлер — Федерализм и прометеизм во взглядах и деятельности Тадеуша Головко	3
Габриеле Тури — Итальянский фашизм и интеллектуалисты во время второй мировой войны	25
Чеслав Мадайчик, Ришард Тожецки — Мир культуры и науки Львова (1936—1941)	47
Януш Стефанович — Холодная война — экстраполяция победы?	65
Кристина Керстен — Польское общество и народная власть в 1944—1945 гг.	77

ДИССКУССИИ И ПОЛЕМИКИ

Ян Борковски — Концепция государства по Пилсудскому	93
Ян Щепански — Некоторые аспекты функционирования подпольного государства	125

МАТЕРИАЛЫ

ОБЗОР ИССЛЕДОВАНИИ

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

ПИСЬМА В РЕДАКЦИЮ

CONTENTS

Iwo Werschler — Federalism and Prometheism in the views and activity of Tadeusz Hołowko	3
Gabriele Turi — Italian Fascizm and intellectuals during world war II .	25
Czesław Madajczyk, Ryszard Torzecki — The cultural world of Lwów	47
Janusz Stefanowicz — The cold war — en extrapolation of victory? .	65
Krystyna Kersten — Polish society and the national government in the years 1944—1947	77

DISCUSSIONS AND POLEMICS

Jan Borkowski — Piłsudski's concept of the state	93
Jan Szczepański — Some aspects of the functioning of the underground state	125

DOCUMENTS

REVIEWS OF STUDIES

REVIEWS

SCHOLARY LIFE

LETTERS TO THE EDITOR

TABLE DES MATIÈRES

Iwo Werschler — Le fédéralisme et le prométhéisme dans les idées et l'activité de T. Hołówko	3
Gabriele Turi — Le fascisme italien et les organisations des intellectuels pendant la Seconde Guerre mondiale	25
Czesław Madajczyk Ryszard Torzecki — Le monde de la culture et de la science à Lwów dans les années 1936—1941	47
Janusz Stefanowicz — La guerre froide — l'extrapolation de la victoire?	65
Krystyna Kersten — La société polonaise et le pouvoir du peuple dans les années 1944—1947	77

DISCUSSIONS ET POLEMQUES

Jan Borkowski La conception de l'État selon J. Piłsudski	93
Jan Szczepański — Certains aspects du fonctionnement de l'État clandestin	125

DOCUMENTS

RECHERCHE SCIENTIFIQUE

CRITIQUE ET ANALYSE DES LIVRES

VIE SCIENTIFIQUE

CORRESPONDANCE

INHALTSVERZEICHNIS

Iwo Werchler — Föderalismus und Prometheismus in den Anschauungen und der Tätigkeit von T. Hołówko	3
Gabriele Turi — Der italienische Faschismus und die Organisationen der Intellektuellen während des Zweiten Weltkrieges	25
Czesław Madajczyk, Ryszard Torzecki — Die Welt der Kultur und der Wissenschaft in Lwów in den Jahren 1936—1941	47
Janusz Stefanowicz — Der kalte Krieg — Extrapolation des Sieges?	65
Krystyna Kersten — Die polnische Gesellschaft und die Volksmacht in den Jahren 1944—1947	77

DISKUSSIONEN UND POLEMIKEN

Jan Borkowski — Die Staatskonzeption Piłsudskis	93
Jan Szczepański — Einige Aspekte des Funktionierens des Untergrundstaates	125

MATERIALIEN

FORSCHUNGSÜBERSICHTEN

REZENSIONSARTIKEL UND REZENSIONEN

WISSENSCHAFTLICHES LEBEN

BRIEFE AN DIE REDAKTION

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo. Wrocław 1983.
Nakład: 1350 egz. Objętość: ark. wyd. 39,40, ark. druk. 26 + 0,5 luź-
na wkładka, ark. A₁-35. Papier. druk. sat. kl. V, 70 g, 70 × 100.
Oddano do składowania 31 VIII 1982. Podpisano do druku 28 II 1983.
Druk ukończono w marcu 1983. Wrocławska Drukarnia Naukowa.
Zam. 1260/82 Z-86 Cena zł 200.—

Informacji o warunkach prenumeraty udzielają
Oddziały RSW „Prasa—Książka—Ruch”
i urzędy pocztowe

Indeks: 35568

